

Työn hinta

Uhraamme yllättävän suuren osan elämästämme työlle ja kaikkeen siihen liittyvään. Laskentatavasta ja tilastosta riippuen Suomessa on EU:n lyhimmat tai pisimmät työajat. Tilastokeskuksen mukaan vuotuinen työtuntimäärä on Suomessa pienin, kun taas STTK:n mukaan se on suurin. STTK arvioi, että suomalaiset tekevät vuodessa noin 339 tuntia enemmän töitä kuin esimerkiksi hollantilaiset – tämä vastaa noin 45 työpäivää.

Vuonna 2015 tehty englantilainen tutkimus osoittaa, että keskivertobritti tarkistaa työsähköpostinsa ensimmäisen kerran klo 7.45 ja työpuhelimensa vielä illalla klo 19.50. Monet heräävät jopa yöllä tarkistamaan sähköpostejaan. Suuri osa vastaa työpuheluihin vapaa-ajallaan ja lomalla. Työn ja vapaa-ajan raja hämärtyy uuden teknologian myötä, ja huomaamatta työ ulottuu lähes koko hereilläolon ajalle.

Työ ei ole vain työaika

Työelämään kuuluu paljon muutakin kuin virallinen työaika. Käytännössä kaikki peruskoulun jälkeinen koulutus on tavalla tai toisella työhön valmistavaa. Mitä pidempi ja vaativampi koulutus, sitä suurempi osa siitä palvelee suoraan työelämää. Ja myös kaikki koulutukseen liittyvät kulut ovat sinun pusissta pois, ja auttaa tulevaa työnantajaasi.

Tietenkin jos luet itsesi lääkäriksi, niin palkkasi on myös hyvä, mutta kuinka kauan joudut tekemään työtä ennen kuin olet omillasi rahallisesti, kun otat huomioon kaikki opiskelukustannukset? Seitsemän vuoden lääkärikoulutukseen kuluneen ajan korvaaminen on paljon vaikeampaa!

Työmatkat ovat myös työtä. Jos työmatka kestää puoli tuntia suuntaansa, siihen kuluu vuodessa noin kymmenen täyttä vuorokautta. Lisäkoulutukset, konferenssit, messut ja muut

työhön liittyvät tapahtumat ovat työaikaa – samoin hotelliyöt ja matkustaminen. Matkatyössä työaika on käytännössä ympärivuorokautista.

Myös työvaatteiden, työkalujen, laitteiden ja ohjelmistojen hankinta ja huolto vie aikaa ja rahaa. Jos liikumme, treenaamme tai kuntoudumme siksi, että jaksaisimme töissä, myös osa tästä ajasta liittyy työhön. Työperäiset lääkärikäynnit, terapiat ja kuntoutus ovat työn jatkeita – jopa vielä eläkkeellä, jos vaivat johtuvat työurasta.

Kotona tehdyt ylityöt, sähköpostien lukeminen ja ammattikirjallisuuden seuraaminen ovat nekin työaikaa. Kahdeksan minuutin sähköpostien selaaminen iltaisin tarkoittaa jo tuntia viikossa ja noin 50 tuntia vuodessa.

Missä on oma aika?

Päivätyössä kaikki omat asiat – kaupassa käynti, ruoanlaitto, kodinhoito – jäävät työpäivän jälkeiseen aikaan. Käytännössä vain nukkuminen tuntuu olevan täysin omaa aikaa. Päiväsaika, joka olisi ihmiselle luontaista vapaa-aikaa, kuluu töissä.

Jopa työn ajattelu vapaa-ajalla on työtä. Ihminen voi keskittyä kunnolla vain yhteen asiaan kerrallaan. Voit katsoa elokuvaa, mutta jos mielessä pyörivät työongelmat, elokuvasta ei jää juuri mitään mieleen. Työ ja vapaa-aika sekoittuvat, ja siksi työajan käsitettä olisi syytä tarkastella uudelleen.

Kun laskee kaiken tämän yhteen, moni yllättyy. Suurella osalla ihmisistä yli puolet elämän aktiivisista vuosista (18–65) kuluu työhön, työhön liittyviin asioihin ja siihen valmistavaan koulutukseen. Tämän lisäksi nukumme noin kolmanneksen elämästämme. Varsinaista omaa aikaa jää hyvin vähän. On aiheellista kysyä: onko tässä mitään järkeä – ja ketä tämä palvelee? Ja voisi jopa kysyä, että olemmeko vapaita, vai systeemin ”orjia”?

Yhteiskunnan hyvä vai kulutuskoneisto?

Yhteiskunta ei pyöri ilman työtä, mutta ehkä voisimme selvitä huomattavasti vähemmällä työnteolla, jos emme tuottaisi ja kuluttaisi niin paljon puoliturhaa tavaraa. Kauppojen hyllyjä katsellessa herää kysymys: miksi tarvitaan kymmeniä erilaisia saippuoita, muroja, pesuaineita, puhelimia ja lähes samanlaisia tuotteita?

Ilman mainontaa ja jatkuvaa ärsyketulvaa halumme ostaa aina uutta olisi huomattavasti pienempi. Vanha kelpaisi vielä hyvin. Jos tyytyisimme hieman vaatimattomampaan elintasoon, meidän ei tarvitsisi tehdä läheskään niin paljon töitä, tai ainakin rahaa jäisi säästöön, jonka voisi investoida esim. varhaiseläkkeen varalle. Eikö esim. olisi mukava eläkkeellä viettää kylmät talvet etelän lämmössä?

Jos työviikko olisi esimerkiksi kolmipäiväinen, työtä riittäisi useammalle ja vapaa-aikaa olisi enemmän. Kohtuuden mukaan eläminen ei välttämättä laskisi elämänlaatua – meillä olisi vain vähemmän turhaa tavaraa nurkissa ja käyttäisimme laitteita hieman pidempään.

Kyse on lopulta asenteesta. Kumpi on tärkeämpää: jatkuva kuluttaminen, velaksi eläminen ja statuksen tavoittelu – vai vapaus, aika ja mahdollisuus elää omaa elämää?

Työn todelliset kustannukset

Työnteko on meille kallista. Se aiheuttaa lukuisia kuluja, joita ei usein huomioida:

- koulutus- ja lisäkoulutuskulut
- työnhakuun liittyvät kulut
- lasten päivähoitokustannukset
- työmatkat ja auton käyttö
- työvaatteet ja varusteet
- työperäisten terveysongelmien hoito
- lääkkeet ja ravintolisät
- liitto- ja eläkemaksut
- ammattikirjallisuus ja -lehdet
- työssä käytettävät laitteet ja ohjelmistot

Auton todelliset kustannukset ovat yllättävän korkeat, kun huomioidaan polttoaine, huollot, vakuutukset ja arvon aleneminen. Monissa perheissä tarvitaan kaksi autoa vain työn vuoksi, joten ylimääräisen auto osto työn takia on iso investointi, jonka teet työpaikkaasi varten. Pistää miettimään, että kumpi sinä vai työpaikkasi hyötyy siitä enemmän?

Keskiverto tuntipalkka on n. 18 euroa. Keskiverto kustannus henkilöautokilometrille on n. 0.40 senttiä. Suomessa keskiverto työmatka on pituudeltaan noin 14–16 kilometriä suuntaansa. Työmatkaan käytetään keskimäärin 23 minuuttia aikaa per suunta.

Yllä olevan mukaan keskiverto henkilön tulot ovat 720€ viikossa, autokulut ovat 60€ ja hän käyttää vajaan 3.83 tuntia työmatkoihin. Kuukaudessa autokulut on jo 240€ ja aikaa kuluu 20 tuntia. (Autokuluihin ei ole laskettu mahdollisia korjauksia.)

Suomessa keskituloisen (n. 40 000 €/vuosi) kokonaisveroprosentti (tulovero + lakisääteiset maksut) on noin 30–39 %. Kunnan tuloveroprosentti on vuonna 2025 keskimäärin 7,54 %, ja koko maan kattava, veroasteeseen perustuva verotuksen taso on yli 42 %.

Otetaanpa 40% pois 40 000€:sta, jäljelle jää 24 000€ - vuoden autokulut 2 800€ ja työvaatteet, kirjat, lehdet, laukut, kengät, kuntoutus, lääkkeet, jne. niin ei se enää paljon naurata.

Myös julkiset kulkuvälineet ovat kalliita. Ja usein henkilöt tekevät läppärillä töitä etenkin junissa. Tämä on työaikaa, josta ei makseta.

Kun huomioidaan kaikki piilokulut ja ajankäyttö, työn rahallinen nettohyöty on monelle yllättävän pieni, ja aikaa et saa takaisin millään tai milloinkaan.

Jos henkilö voi vähentää veroissa osan näistä kuluista, niin tavallaan silloin verovähennys auttaa työnantajaa, kun mielestäni työnantajan pitäisi ehkä korvata ainakin osa näistä kuluista, koska se hyötyy niistä kaikkein eniten.

Ei ole ihme, jos joku matalapalkkainen ei suostu menemään töihin, kun bussiliput, vaatteet ja muut kulut vievät suuren osan vähäisestä palkasta. Miksi köyhän on maksettava, jotta saa tehdä töitä?

Kansallinen hälytysmerkki

Vain noin 39 % työntekijöistä jaksaa työelämässä eläkeikään asti. Tämä tarkoittaa, että enemmistö uupuu tai sairastuu matkan varrella. Moni niistäkin, jotka pääsevät eläkkeelle, tekee sen huonokuntoisena. **Eikö tämän pitäisi olla kansallinen hätätila?**

Olemme huolissamme kehittyvien maiden työoloista, lasten koulutuksesta ja saasteista, mutta samaan aikaan suurin osa omista työntekijöistämme palaa loppuun.

Vain harvat pääsevät tekemään työtä, joka on heille aidosti merkityksellistä. Olemmeko me todellakin syntyneet tätä varten – viettämään suurimman osan elämästään työssä ja joudumme vielä itse maksamaan siitä, että saamme tehdä töitä jollekin tehtaalle.

Ehkä nykyinen työkuulttuuri kaipaava kokonaisvaltaista uudelleenarviointia?

UAD-malli.org